

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadružni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 23.

Sreda 20. marca 1929.

Leto IV.

Cerkev se odpoveduje politiki.

Posebno pomembne določbe dogovora med Italijo in papežem so, da mora papež prepovedati duhovnikom in redovnikom pripadanje različnim političnim strankam. Meščansko časopisje se sedaj vprašuje, ali je to stališče načelno ali le oportunistično, to je, ali bo papež uveljavil načelo nepolitichnosti po vseh državah, kjer ima svoje vernike, ali pa velja ta dogovor samo za Italijo pod pritiskom razmer, dočim ostane po drugih državah, oziroma ostalem svetu, slej ko prej cerkev tudi politični faktor.

Dočim meščanski listi ta dogovor med papežem in Italijo kratko odobravadajo, ne da bi razmislili o posledicah dogovora, moramo mi jasno povedati, da je taka sodba prepovedna in neliberalna.

Katoliška cerkev je tudi »ecclesia militans«, to je vojujoča cerkev. Vojne, borbe brez politike pa si ni mogoče misliti. To svojo nalogo bo cerkev v Italiji vršila, ker se je odrekla politiki, po papežu in drugih svojih predstavnikih, kar kratko malo pomeni, da bodo cerkveni dostojanstveniki sami vodili politiko z režimom, sedaj Mussolinijem, za hrbtno naroda, da bi cerkev v Italiji kot jako važen politični faktor utegnila včasih na razmere samostojno ugodno ali neugodno vplivati. Diktaturo nad italijanskim narodom bo torej odslej vodil Mussolini s pomočjo in sporazumno s cerkvenimi absolutističnimi dostojanstveniki. Italijanska »ecclesia

militans« je stopila v službo režima, s katerim je sklenila pogodbo.

Resnica je sicer, da cerkev vrši v takem razmerju do države lahko lojalno ali nelojalno politiko. Zlo pa je, da se politika vrši skrivaj, na boljševiški način, če cerkev ni zadovoljna z vladajočimi, v interesu režima pa, če ima cerkev zaslonbo v njem.

Cerkev vrši torej tudi v takem odnošaju do države svojo politiko, le da je ne vrši javno in demokratično, ampak absolutistično.

Pa tudi načelno je odrekanje političnih pravic državljanom napačno. Mi zahtevamo za vsakega državljanca, za vsako organizacijo politično svobodo, pa naj bo delavec, duhovnik, meščan ali sam papež, ker se more zdrav razvoj vršiti le potom javne borbe, ki jo lahko zasledujejo vsi interesi.

Istotako pa je tudi naše stališče, da družba ne sme dajati potuše ne duhovnikom ne komu drugemu, da bi pod varstvom privilegijev vodili politiko, na katero bi jim državljan ne smel ugovarjati ali ovreči njih naziranj. Take omejitve so nainreč ravnotako omejevanje politične svobode.

Svobode, enakopravnosti in demokracije ni nikjer, kjer se brez vseobčih razlogov omejujejo svoboščine enim ali drugim državljanom.

Tudi »ecclesia militans« mora imeti svobodo, da se omogoči vršitev in dovršitev političnega in kulturnega boja.

Naše delo — naš ponos!

Delavski sovražniki na skrajni desni so zadnje čase poskusili vse, da bi naščuvali državno silo na delavski pokret. Toda nič manj agilni kakor ti, so tudi sovražniki proletarijata na levi, ki se trudijo ob vsaki priliki, z lažnivimi natolcevanji razkrojiti odporne sile proletarijata.

O delovanju Delavske zbornice je bilo izrečenih in napisanih toliko laži in klevet, kakor nikoli. Zato smo se odločili nekoliko podrobneje osvetliti izvršeno delo Delavske zbornice, četudi nismo prijatelji samohvale. Za danes priobčujemo tajniško poročilo, ki je bilo podano na zadnji plenarni seji Delavske zbornice v Ljubljani. To poročilo lepo spopolnjuje podatke, zbrane v tiskanem letnem poročilu Delavske zbornice. Mazači okoli »Enotnosti« bodo iz tega poročila lahko dobili rešeno uganiko, zakaj so glasovali za proračun in za zaupnico tudi tisti člani plenuma Delavske zbornice, o katerih so mislili, da se težke situacije, v kateri proletarijat živi, ne bodo zavedali.

Tajniško poročilo sodr. Filipa Uratnika.

Ker so vsi delegati dobili tiskano poročilo Delavske zbornice za leto 1927 in 1928, je moja naloga zelo olajšana. Treba je povedati samo to, kar je morda v poročilu izostalo in obrazložiti nekatere postavke poročila samega.

Poročilo navaja izčrpno vse, kar je zbornica zadnja leta delala na socialno-političnem in statističnem polju. Posebno intenzivno je sodelovala zbornica pri posvetovanjih o stališču, ki naj se zavzame napram reformi obrtnega zakona. Ta dela so postala sedaj, ko je pričakovati večje zakonodajne delavnosti, morda prav posebno važna. Naše stališče je izdeano, kar nam bo zelo koristilo, če bi postale tozadevne razprave aktualne.

Intenzivno je sodelovala zbornica pri predpripravi konvencije, ki urejajo položaj naših izseljencev v Nemčiji, ki se je medtem tudi sklenila.

Važna je tudi konvencija glede sezonskega izseljevanja v Nemčijo, ki jo je sklenila Borza dela in pri kateri smo tudi sode-

lovali. Vse to je imelo velik praktičen uspeh. Več sto prekmurških delavcev se je izselilo v Nemčijo že lani in vsi so bili z tamošnjimi delovnimi pogoji zadovoljni. Letošnje leto je priglasenih za sezonsko izselitev okrog 10.000 delavcev. S tem bo naš delovni trg močno razbremenjen, Prekmurju pa bo znatno pomagano.

Delavska zbornica je tudi letos nadaljevala statistiko o potrošnji. V to svrhu je izdala nakupovalne pole, katere so uporabljale one delavske družine, ki so pri zbiranju podatkov sodelovale. Teh družin je bilo 24. Seveda je tu še mnogo pomanjkljivosti, ki se bodo pa skušale sčasoma popraviti.

Mezdana statistika.

Drugo važno statistično delo zbornice je mezdana statistika. V tem oziru je napravila zbornica ogromno delo. Ta statistika obsega nad 29.000 delavcev iz vseh industrij. Statistiko smo sestavili na podlagi originalnih plačilnih izkazov. Statistika je sestavljena tako, da navaja razporeditev mezde po posameznih višinskih kategorijah in se ne zadovoljuje samo s povprečno mezdo, kakor prejšnja leta. S tem smo dobili jasen vpogled v plačilne razmere našega delavstva. Ta statistika bo našim strokovnim organizacijam, zlasti pa delavskim zaupnikom gotovo dobrodošla.

Ko se je izdeloval nov davčni zakon, je obdelala naša zbornica primerjalno davčno statistiko, ki dobro osvetluje naše davčne razmere. Iz te davčne statistike vidimo, da so bili pred davčno reformo res nekateri sloji izredno visoko obdavčeni. To so bili oni, ki žive od svojega zaslužka. Njihova obremenitev je bila dvakrat večja, kakor pred vojno. Na drugi strani pa so bili precejšnji pri dohodninski davku dohodki najvišjega cenčila v Sloveniji desetkrat nižje, kakor pred vojno, vključno temu, da ni bilo od nikoder toliko pritožb proti previsokim davkom, kot baš s te strani. To navajam zato, da boste uvideli, da to statistično delo ni samo teoretično in brezpomembno, ampak ima tudi praktično korist, ker se bo do take nepravilnosti le takrat popravile, če na nje pokazemo.

Glede delavskega zavarovanja je Osrednji urad za zavarovanje delavcev zbral lepo gradivo. Vendar smo smatrali za potrebno, da prikažemo nekatere ugotovitve grafično in napravimo potrebne zaključke. To smo izdelali v brošurici, ki bo pokazala jasno sliko problemov, v katerih bistvo se tako težko kdo poglubi.

Delavski domovi.

Svojčas smo napravili načrt, da zgradimo za delavstvo cele Slovenije dom v Ljubljani in dva manjša domova za delavstvo v Celju in Mariboru. V Ljubljani in Celju sta zgradbi dovršeni. V poslopju v Celju je nastanjena tudi Borza dela in strokovne organizacije. Nerešen je ostal še gradbeni načrt za Maribor. A tudi za Maribor smo v predrazgovorih, glede katerih bomo izposlovali danes odobrenje skupščine.

Za mariborsko zgradbo je bilo dovoljeno, da se sme dati iz rezerve en milijon dinarjev za prostore knjižnice, za ekspozituro, dvorano in za delavske kulturne ter strokovne organizacije. Tu stojimo pred težkim problemom, ker je s tem denarijem težko napraviti stavbo v sredini mesta, vendar je treba zidati v sredini.

SUZOR je sklenil v Mariboru zidati za svojo ambulanto novo poslopje. Dogovorili smo se z njim, da bomo najeli prostor, ki jih potrebujemo v Mariboru, v njegovih palači, zato pa bomo pustili odnosni del iz gradbenega fonda pri SUZOR-u.

V letošnjem proračunu imam znesek 140.000 Din za palačo v Ljubljani. Od tega zneska gre 100.000 Din za odkup hiše, znesek 40.000 Din pa za stanarino vseh prostorov, s katerimi razpolaga zbornica. Ta vsota pa se more še znatno znižati, nikakor pa ne zvišati. Ta številka kaže najbolje, da bo zgradba v Ljubljani tekoči proračun le neznatno obremenjevala. Ta ugodna slika bo v bodočih letih še ugodnejša.

Ljudske kuhinje.

Upravni odbor se je v razdobju od zadnje skupščine bavil s tem, da bi ustanovljal v delavskih krajih ljudske kuhinje. Pri tem se je držal osnovnega načela, da da kuhinjam samo ustanovni in obratni kapital, preko tega pa se morajo kuhinje s svojimi dohodki same vzdrževati. Kjer je bilo to mogoče, smo osnovali v to svrhu posebne ustanove, ki so bile samo pod kontrolo zbornice. Izkušnje s temi kuhinjami so prav različne. Po nekod se niso obnesle, drugje pa zopet zelo dobro. V Ljubljani smo napravili male in nezadostne prostore, odziv pa je ta, da imamo danes 300 obiskovalcev dnevno, a bi jih bilo še več, če bi ne bili prisiljeni omejiti števila obiskovalcev vsled malih prostorov. Drugje gre ta stvar slabše. Tam bo treba pač premotriti, v čem je pomanjkljivost in isto odpraviti.

Ogrevalnice za brezposelne.

Mestna občina ljubljanska in Delavska zbornica sta započeli še eno koristno akcijo. Mestni magistrat je ustanovil na več krajih razdeljevalnice čaja, kjer dobivajo brezposelni in potrebni kruh in čaj. Razdeljevanje se vrši pod kontrolo. Odziv je tudi tu zelo velik. Dnevno se oddaja v Ljubljani več 100 čajev. Samo v naši kuhinji nad 150. Zbornica je vtičala v ta namen znesek 50.000 Din iz fonda za brezposelne. Za Ljubljano 20.000 Din, za Maribor 10.000, ostalo za druge industrijske kraje, pod pogojem, da vtičajo enake vsote za brezposelne, ki se nahajajo v največji sili, tudi v poštev prihajajoče občine. S tem zelo pomnožimo sredstva, ki smo jih v stanu dati za delavstvo. Nekaj časa smo tudi sami razdeljevali brezposelne podpore. Ker pa niso bila sredstva zadostna, ni bilo mogoče deliti piščalnih sredstev. Zato je bila ta pot najboljša, ker smo s tem res pomagali tistim, ki so v največji sili.

Poleg razdeljevalnice čaja se je ustanovila v prejšnjih prostorih Borze dela javna ogrevalnica, ki je odprta tudi ponoči.

Prosvetno delo. — Knjižnice.

Glede razvoja našega prosvetnega dela boste našli podatke v našem pismenem poročilu. Naša knjižnica v Ljubljani se vedno uspešneje razvija. Iz velikega števila knjig, ki se izposojajo, dobiva knjižnica lepe dohodke, čeprav je posojnina na knjigo razmeroma nizka. Naša čitalnica in knjižnica v Ljubljani je danes na tem, da bi lahko izhajala sama, četudi bi ji zbornica odtegnila vso podporo. Toda tega ne bomo napravili, kajti mi moramo knjižnico še dalje izpopolnjevati. Vendar pa smo v proračunu za knjižnico v Ljubljani določeno vsoto znatno znižali.

Tudi mariborska knjižnica se razvija zelo lepo. Če bomo dobili za to knjižnico lepe prostore, se bo še lepše. Že v sedanjih

malih prostorih je dosegla ta knjižnica četrtno prometa ljubljanske knjižnice. Če se bo izvedel mariborski investicijski program, bo tudi v tem oziru Maribor hitro dosegel Ljubljano.

Tudi za Trbovlje in Celje je predvideno v proračunu za nabavo novih knjig po 20 tisoč Din. To pa tako, da se tam ne bodo ustanovile lastne knjižnice zbornice, kajti v vsaki knjižnici je treba knjižničarja, kar bi zviševalo izdatke za osobe zbornice. Z lastnimi knjižnicami se bomo omejili samo na Ljubljano in Maribor, v manjših krajih bomo pa prispevali manjše zneske k že obstoječim knjižnicam in skušali pospeševati zlasti ustanovitev občinskih knjižnic.

Skioplična predavanja.

Za zimse mesece smo pripravili za vse industrijske kraje skioplična predavanja. Ta predavanja je zbornica v letnem času izdelala, pozimi pa jih razpošilja na vse kraje. Posel predavatelja morejo vršiti delavski zaupniki sami, ako dobe pisana predavanja in slike.

Delavska zbornica je začela v tem razdobju snovati delavske podporne fonde v tovarnah. V te fonde naj bi prispevali delavci in delodajalci. Taki fond obstoja že v papirnici v Vevčah. V snovanju so fonde tudi v drugih tovarnah.

Snovanje teh fondov je velike koristi za delavstvo. Delavec dobiva v slučaju potrebe podporo, na drugi strani pa se navadi na prispevke. Ko je pa tega enkrat vajen, se bo obvezno starostno zavarovanje lažje izvedlo.

Za zadružništvo.

Delavska zbornica se je zavedala, kako velike koristi je za naše delavstvo zadružništvo. Zato je osnovala tudi svoj združni odsek. Njegova naloga je, da vzbudi smisel za združno gibanje med slovenskim delavstvom, zlasti pa, da zanese združno misel med delavstvo ostalih pokrajin naše države, v čemur bi bila tudi za naše delavstvo zadružništvo velika moralna opora.

Da zasigura Delavska zbornica svojim nameščencem večjo stalnost, je izdelala osnutek službene pragmatike. Prvoten tekst smo morali mnogo popraviti, da ga spravimo v sklad z zahtevami ministrstva za socialne politike. Sedanji tekst je tak, da bi ga ministrstvo moglo odobriti. Sporna je ostala samo še točka: Kako urediti pokojninsko zavarovanje za naše nameščence? Mi smo pristali na zahtevo, da bo zavarovano naše uradništvo za starost samo pri Pokojninskem zavodu, kjer mora biti itak zavarovano, tako da v tej najvažnejši točki pragmatika ne bo prinesla uradništvu nobene izpremembe.

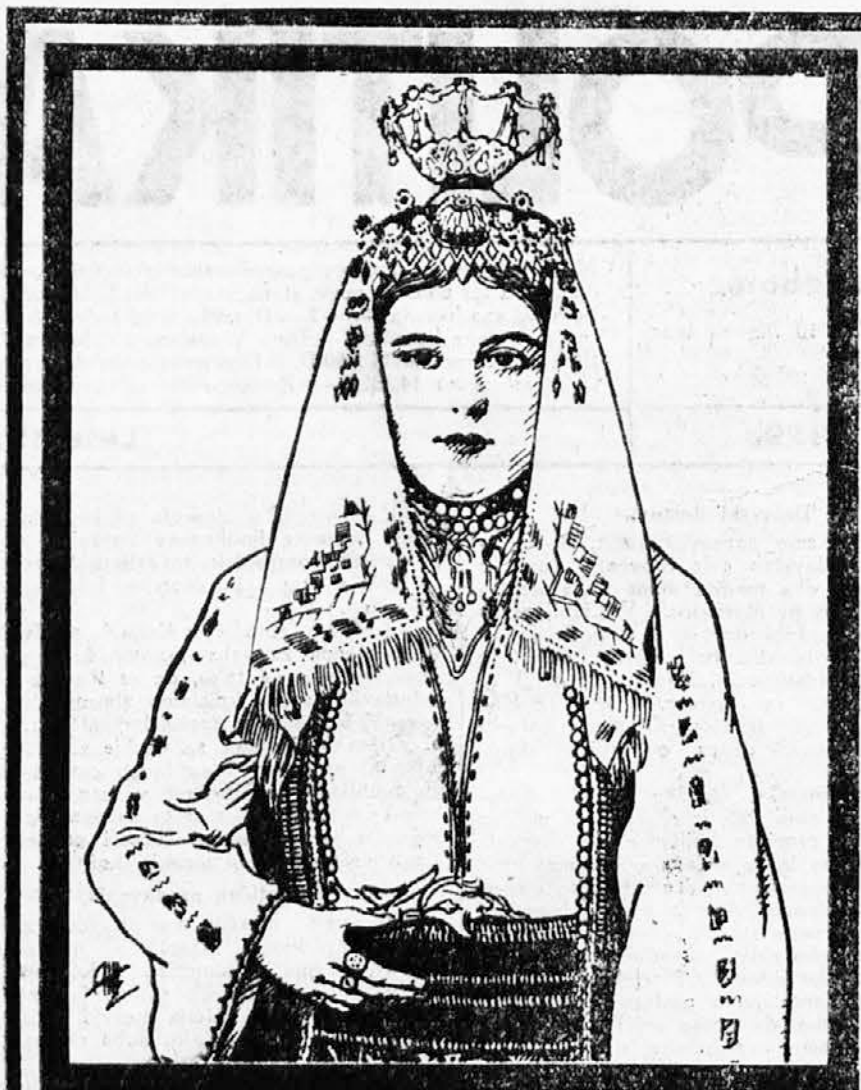
Urediti pa se bo moralo eno: Mi smo nastavili v našem uradu deloma starejše uradništvo. To smo storili zato, ker smo hoteli dobiti v urad kvalificirano uradništvo, Marsikdo bo trdil baš nasprotno, a vendar je tako. Vsak naš uradnik ima na socialno-političnem polju svoje izkušnje. Kdor je reševal dolga leta mezдне spore, je gotovo zelo kvalificiran za reševanje takih zadev. Šolska kvalifikacija sama je potrebna in dobra, ne more pa nikdar nadomestiti značaja in gotove življenjske izkušnje ter prakse. Če smo hoteli imeti strokovnjake, smo morali pač nastaviti stare moči iz državnih in privatnih služb in se nismo mogli zatekati k samim praktikan-tem. To naše prevzeto uradništvo ne zahteva nobenega prištevanja let, ono je pripravljeno delati v zbornici brez obzira na leta, dokler bo moglo. Zahteva le oskrbe za slučaj popolne invalidnosti in oskrbe rodbin za slučaj smrti. Tako oskrbo je mogoče zasigurati pri Pokojninskem zavodu proti temu, da zvišamo tam prispevek tekem 10 let za približno 40.000 Din letno. To pa je po našem mnenju minimum, kar mora zbornica uradnikom ob ustanovitvi nuditi.

Mislim, da bo skupščina ta izdatke odobrila. Vstavljen je že v ta proračun. Tega od naše zbornice ne more nihče zahtevati, da bi puščala svoje uradnike v boleznih ali njihove družine v smrti brez sredstev, da bi se morali obračati na občino po miloščino. Tega mi ne bomo napravili. V kritiki še čuje, da smo dali v proračun v ta namen znesek 140.000 Din. To pa ni res. Ta proračunska postavka je namenjena za odkup stavbe v Ljubljani. Vsota za doplačilo Pokojninskemu zavodu pa se nahaja pod postavko: Pokojninski zavod.

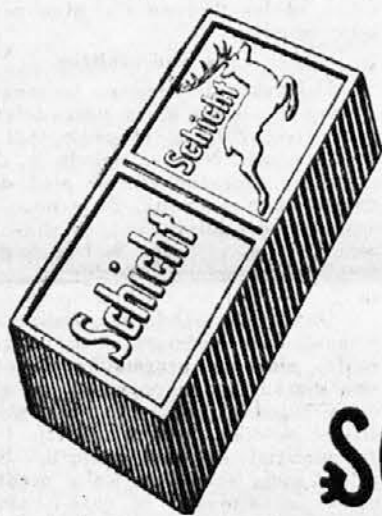
Izjave vodje zagrebških hišnih magnatov.

Zagrebški list »Novosti« poroča o razgovoru nekega urednika s predsednikom društva hišnih posestnikov, ki ga je vprašal, kako misli on o zaščiti stanovanjskih najemnikov po prvem maju. Razume se, da je zastopnik »kučevlašnikov« za odpravo za-

ščite in ga zato ne bi bilo niti treba vprašati. Toda iz izjav predstavnika hišnih gospodarjev izhaja vsa ignoranca postojanj razmer. Gosp. Čačković, tako se piše srečni človek, ki diktira danes ubogim najemnikom, koliko naj plačajo, je uredniku izja-

Lepa Dalmatinka

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

96

Enačbe ni mogla rešiti. Komisija jo je zato pod predsedstvom dr. Novaka vrgla do februarja.

Leo jo je čakal v parku, dolgo čakal. Ko je prišla, se je smejala že od daleč: »Ali veš, Leo, da sem spet padla?« Ni verjel: »Lažeš!«

»Sem! Res!« Povedala mu je, da je moral verjeti. Obraz ji je gorel od razvnete krvi in besede, ki jih je govorila, so bile ostre, da so bolele Leona. Tujca sta si bila tisti večer in njene besede in misli so očitala vsem ljudem. Tudi njemu, ki jo je ljubil. In tisti večer je vzela to za krivdo, ki mu je ni mogla odpustiti. Kdo je, odkod se je priklatil, da ji govori o ljubezni, o lepih trenutkih, o življenju, ki ga ni videla še nikoli in ga nikoli ne bo... Ko pa je bila sama in se je spomnila toplega pozdrava njegove roke, njegovega potrpljenja in tihe malobesedne ljubezni, jo je zbolela njena trdosrčnost in zaprtost. Leo je bil tisti, ki ji je lajšal življenje, ki je spokojno čakal poljuba njenih ustnic, tiho ljubil in razumel. Pomirila se je in v sneženi noči, ko sta romala po globokem snegu daleč izven mesta, se je z vročim poljubom, brez besed, oprostila pred njim. Nič zato, če jima je vlažni sneg premočil čevlje, da je zeblo v noge in so prsti zmrzovali, srce je kipeło, je bilo močnejše kot vlažni sneg, mrz in ljudje. Več je bilo tistih sneženih noči in mnogo, mnogo poljubov je otoplo vsiljive snežinke raz njunih teles. Če pa se je katera izgubila do ustnic, se je stopila v njih gorenju in je bila eno z njima.

O snežena pota, bela pota bele ljubezni...

Republikanci.

»Mislim sem, da sem zmagal. Leonova uporna volja, njegov fanatizem in vera v samega sebe, vse to me je žalilo. Bolelo me je, ker mi je očital slabost, nemoč. Ažto sem na tihem začel zbirati vse sile in se boriti proti sebi. Dva meseca sem vzdržal. Težko, hudo je bilo. Večkrat sem v dvomu klečal pred razpelom in prosil Krista, da mi da toliko moči, da premagam svojo nemoč. In šlo je. Zadobil sem upanje in tudi vera v samega sebe se je povrnila. Vera, da nisem izgubljen, da se bom rešil tega, kar me navdaja s studom. Kri mi pije, reže po meni kot žaga. Veselil sem se prvih zmag. Ze sem se hotel postaviti pred Leonom, v obraz sem mu hotel povedati, da ni samo on tako močan, da sem jaz še močnejši. Večjo nemoč, več sem moral premagati kot on. Vsakega mladega človeka boli, če mu kdo očita slabost. Leo me je večkrat ranil do dna, če tudi tega nisem povedal. Danes pa mi je vseeno, ker moja vera in up sta bila samo trenutna. Sedaj vem, da dolge borbe ne vzdržim... Mirko je govoril s tihim, tenorskim glasom. Kašljal je. V obraz je bil truden, neobrit in kosti so si hile iz lic. Videlo se je, kako je iztrpinčen. Bolest premaganca, ki je napel vse sile, a je bil premagan, je govorilo iz njega. »Stane je pustil Mileno. Pozabil je nanjo. Nič več ji ne piše. Samo meni je sporočil, da se je streznil, da se ne bo več klanjal ženskam, ki niso drugega kot predmet uživanja. Milena je prestopila na trgovsko šolo. Čutil sem se svobodnega. Pisal sem ji, da še nisem pozabil nanjo. Odgovorila mi je, da sem vriskal, pel, igral... Sicer ni bilo mnogo besedi. Bol zapuščenega mladega človeka... Oče je invalid. Malo podpore

dobiva. Milena mora doma pomagati. Zato se tudi ne uči tako, kot bi se sicer. Na univerzo bi rada. Kako bo šla ob očetovi invalidnini, dveh bratčih in bolehnih materi? Zato je prestopila v trgovsko šolo, da bo prej prišla do kruha. Udala se je očetu, razmeram, ki bi jim težko kljubovala, če bi hotela uresničiti svoje težnje... Njen odgovor mi je bil v pomoč v borbi. Radi nje sem zmagoval, zaradi nje... sem spet propadel. Mlada je, brez volje. Boji se ljudi, če tudi je bila s Stanetom včasih ostra in samozavestna. Toda sedaj ni več. Odkar se je začela zavedati, da bo teklo življenje drugače, kot je mislila, je umrl v njej ves upor. Tisti večer, ko je brala moje pismo, mi je pisala, da me ima rada, četudi se ji zdi, da bo to usodno za oba. Spregledal sem senco, ker je nisem hotel videti. Iz sence pa se je porodilo novo zlo, borba, ki ji nisem kos. Saj poznaš sina rajnega ravnatelja Kotnika? Učitelj je v predmetju. Po protekciji je tam. Zalezuje jo in z očetom se razumeta. Oče seveda nič ne ve, kaj se je godilo v kabinetu učiteljskega. Morda sem krivičen. Ni treba, da bi bil sin kot oče... da bojim se ga, sovražim ga. Milena joče, kadar govori o tem. Zadnjič ji je dejal, da se naj nikar ne družijo z jetičnim, sentimentalnim poetom... Solze so mu ustavile besedo. Ni jokal z glasom. Franček bi vedel, da joče z vso dušo, pa mu je v tistem trenutku pogledal v oči, ki so se svetile od solz.

»Mirko, saj bo spet dobro. Vse še ni izgubljeno.«

(Dalje prihodnjic.)

vil, da zaščite ni več treba, ker je baje stanovanj dovolj, da celo samo v Zagrebu jih je 800 praznih. Seveda so vsa ta prazna stanovanja na periferiji mesta, kamor ne bi rad nikdo šel stanovat, marveč vse tišči v centrum in vsled tega so stanovanja v sredini mesta razmeroma draga, kar pa ni krivda hišnih posestnikov, marveč najemnikov samih. Ko bo zaščita ponehala, pravi g. Čačković, si bo vsak poiskal stanovanje — ne sicer po njegovi potrebi, ampak po možnosti plačila! — Končno oporeka Čačković, da bi bile najemnine previsoke, češ, »saj ne stane stanovanje več kot 600 Din po sobi!«

In ravno v tej izjavi je višek drznosti. Šeststo dinarjev za sobo mesečno pomeni okroglo trikratno ceno predvojnene najemnine po zlati valuti. Kajti eno trisobno stanovanje srednje vrste je stalo pred vojno 50—70 kron. Sedaj pa bi naj stalo 1800 Din ali 144 zlatih kron. Nasproti temu pa so dohodki vseh onih, ki imajo fiksno plačo, manjši od dohodkov pred vojno. Kje naj tedaj vzame najemnik razliko? To bi vendar hišnemu agrarcu moralo biti znano! Zato je dolžnost merodajnih činiteljev, da ne pustijo drevesa hišnih posestnikov zrasti v nebo.

Löbe zahteva azilno pravo za Trockega.

Z ozirom na varstvo človečanskih pravic ter politične svobode.

Kakor poroča »Vorwärts«, je sodrug Löbe, predsednik nemškega parlamenta, objavil članek v neki strankarski korespondenci, v katerem opozarja na zgodovino azilnega prava na Angleškem, v Franciji in v Švici ter prihaja do sledečega zaključka: Nemška republika lahko ohrani veliko tradicijo ter varuje važno korist svobode, ako nudi politično preganjanim svobodno zavetje tako dolgo, dokler ti ne ogrožajo lastne države. Nešteti preganjani ruski

monarhisti so si Nemčijo izvolili kot pribežališče in živijo še danes tukaj ravnokot kot pripadniki ostalih političnih smeri. Veliko je število bivših ali sedanjih boljševiških ljudskih komisarjev, ki se nahajajo sedaj v Nemčiji. Kar je njih vseh pravica, se tudi ne sme kratiti Trockemu, ne iz prijateljstva do njegove osebe ali do njegovih idej, marveč radi varstva visokih človečanskih pravic, političnega prava, ki nikoli niso v sramoto onim, ki jih nudijo preganjanim.

Dnevne novice.

Ofenziva naših hišnih posestnikov proti zaščiti stanovanjskih najemnikov — v Avstriji!

To je sicer malo čudna stvar, toda resnična pa je le. Pater dr. Seipel, avstrijski kancler, se trudi na življenje in smrt, da bi že enkrat zabrisal vse znake grozne svetovne vojne, ne da bi pošteno preskrbel invalide in da bi malim ljudem vrnil vojna posojila ter valoriziral rente, ampak da bi pripomogel hišnim posestnikom do zlate predvojnene najemnine. Toda Seipel ima v tem oziru silne težave. Vse je že poskusil, zvezal se je z vsemi mogočimi elementi ne glede na versko ali na nacionalno prepričanje, pa nič ne pomaga, minevajo meseci in leta in zaščita najemnikov.

MAJSKI SPIS

izide letos na 48 straneh s pestro, zanimivo vsebino in z lepimi slikami. Stal bo samo 5 Din. Razprodajalci imajo po 1 Din popusta. Naročite ga najkasneje do 1. aprila, ker ga moramo dati potem takoj v tisk! Izšel bo že sredi aprila. Vsakdo naj si naroči Majski spis!

ta kos vojnega socijalizma, stoji trdno kot zid. Toda sedaj pa je postala stvar resna, pomislite samo ljudje božji, g. Seipel je našel zaveznike izven države, ki niso samo doma zainteresirani na odpravi zaščite najemnikov, marveč tudi v inozemstvu, in če avstrijski Pistor ne bo uspel, tedaj bo ljubljanski Frelj, rekte Fröhlich! V letih inflacije so inozemski kapitalisti blazno pokupovali velike hiše na Dunaju, katere so dobili skoraj zastoj. Računali so, da bodo hiše nesle zlate rente, ki bodo hišnim spekulantom omogočile rajsko življenje že na tem svetu. Pri tem pa so pozabili, da so avstrijski najemniki iz drugačnega mesa kot so drugod in da ne bodo hoteli delati niti za lastne lenuhe, a še manj za tuje. In jasno je tedaj, da bo avstrijska zaščita ostala in to navdaja spekulante s hišami z obupom. Čakali so na g. Seipla, ta pa ne more niti sam sebi pomagati, kaj šele inozemskim tovarišem. Zato so sedaj ti poslednji vzeli akcijo v lastne roke in hočejo tedaj avstrijsko zaščito od zunaj »šturmati«. V Mariboru v hotelu »Pri zamorcu« so imeli jugoslovanski hišni interesentje konferenco, na kateri sicer niso sklenili, da bodo korakali v Avstrijo, ampak samo, da bodo napravili zvezo z avstrijskimi hišnimi lastniki. Morda jim bodo poslali nekaj denarja za volilni

fond! Slabi patrijoti so naši hišni gospodarji, zakaj niso raje nakupili hiš v Beogradu in ne v inozemstvu.

Akad. slikar Rihard Jakopič praznuje dne 12. aprila t. l. šestdesetletnico svojega rojstva. Jakopič je najmarkantnejši umetnik sedanje dobe v Sloveniji. Naj živi!

Leon Trocki izjavlja dopisniku, da je mnenje, da bo ruska diktatura propadla, napačno in da ruski boljševizem ni nevaren svetovnemu miru. Vojna nevarnost preti od Zedinjenih držav ameriških, nevarnost, ki bo presejala vse dosedanje katastrofe. Trocki priporoča zaradi tega, zlasti Angliji, da napravi zvezo z Rusijo, ker postane s tem bolj neodvisna od Amerike.

Anglija pred volitvami v parlament. Na Angleškem so imeli v zadnjih letih pogostina volitve, ker se je moč političnih strank menjavala. Leta 1922. so imeli konservativci 296 poslancev, liberalci so jih dobili: Asquithovi 54, Lloyd Georgejevi 51, delavska stranka 138; leta 1923. pa so konservativci dobili le 216 poslancev, združeni liberalci 145, delavska stranka 188. Macdonaldova vlada, ki so jo podpirali liberalci, je pa morala že oktobra 1924. odstopiti. Nato so bile nove volitve, pri katerih je konservativna stranka dobila nad dve tretjini vseh mandatorov, liberalci le 40 in tudi delavska stranka je nazadovala. Vzrok te volitve izpricembe je bilo nerazpoloženje proti Rusiji, ki so ga konservativci izrabili in pa novi volilni red, ki daje prednost močnejšim strankam. Danes pa je konservativna stranka v mnogo slabšem položaju, ker se socialne razmere v Angliji poslabšujejo in nezaposlenost, zlasti v rudarstvu, narašča.

Dunajska rdeča mestna uprava je kupila v predmestju Floridsdorf in Gersthof zemljiški kompleks za stavbišča v izmeri 2.595.950 m² za 3 milijone 690 tisoč šiling. Tu so predvidene velike vrtno kolonije za delavce. Ta kompleks je šestkrat tako obsežen, kakor papeževa država.

Napredovanje socijalistov v okrožju Dunajskega Novega mesta. Kot odgovor na oktoberski poskus lanskega leta, da se fašisti (Heimatschützerji) vgnezdijo v Dunajskem Novem mestu, objavlja tamošnja socijalistična okrožna organizacija, da je njeno članstvo v zadnjih mesecih naraslo za 5088 članov in to 3645 moških in 1443 žensk.

Komunistov vedno manj. Kakor smo poročali, so avstrijski Heimwehrovci napovedali za 24. februarja na Dunaj svoj vseavstrijski zlet, ki so ga z velikim pompom in podporo vse buržuazije pripravljali. Na to izzivanje je socijalistični Schutzbund napovedal za isti dan obhod svojih dunajskih edinic. In po dunajskih ulicah je marširalo potem ta dan celih 3000 Heimwehrovcev, ki so jih iz cele Avstrije skupaj zbornali in jim plačali vožnjo in 10 šilingov dnevniče, medtem ko je Schutzbundlerjev bilo 20.000 in to samo iz treh dunajskih okrajev. Prošlo nedeljo so pa hoteli tudi komunisti pokazati svojo moč ter so napovedali svoj pohod. Vlada jim ga je prvotno prepovedala, a dunajski župan s. Seitz ga je dovolil, ker je vedel, da se ga ni treba bati. In res, bolje bi bilo, da so ostali doma, kajti z velikim trudom so spravili skupaj 1400 ljudi. Kjer je delavstvo zavedno, tam komunizem ne uspeva.

Zvišanje bolniško - zavarovalnih prispevkov v Čehoslovaški. Radi hude zime in epidemije hripe izkazuje večina okrožnih bolniških blagajn občutne primanjkljaje, ki so že v prvih mesecih tega leta večji, kakor so bili celo lansko leto. Na tozadevni konferenci merodajnih krogov se je sklenilo, da naj za prvo silo da država v ta namen enkratno brezobrestno posojilo, za ojačenje oslabilnih rezervnih fondov pa se naj zvišajo prispevki pri vseh okrožnih blagajnah, ki izkazujejo deficit. Tudi pri naših okrožnih uradih so v zadnjih mesecih izdatki na hranarinah, zdravilih in zdravnikih silno narasli in se je bati, da bi bile tudi tu podobne mere potrebne, zlasti ker mnogi naši delodajalci ne vršijo redno svojih dolžnosti napram zavarovanju.

Boj proti cenzuri v Nemčiji. 11. t. m. se je vršila v Berlinu konferenca »Odbora borbe proti cenzuri« pod predsedstvom ministra s. Severinga, ki so se je udeležili znameniti duševni delavci Nemčije, kakor Gerhard Hauptmann, Heinrich Mann, Dr. Einstein in drugi. Sprejet je bil sklep, da odklanja odbor vsak poskus, ki bi imel namen ovirati svoboden razvoj umetnosti in izrazov duha potom uvedbe kake, četudi prikrite cenzure.

V Indiji so zopet izbruhnili veliki nemiri in upori proti angleški nad-

vladi. Voditelja in proroka Indijcev, Mahatma Ghandija, je angleška vlada vrgla zopet v ječo. Razburjeno ljudstvo je nato v Kalkuti in Bombaju naskočila angl. zaloge manukature in jih v celih balah začela sežigati na ulicah. Da prepreči nadaljevanje ogromne škode, je bila vlada prisiljena izpustiti Ghandija. In v tem trenutku so nemiri ponehali.

Ponarejevalnico dokumentov in važnih listin je odkrila berlinska policija. Predvsem so se ponarejali tu razni dokumenti, ki naj bi diskreditirali sovjetsko vlado in ki so se s tem namenom prodajali raznim meščanskim vladam. Tako je tudi znano Zinovjevo pismo, radi katerega je leta 1924 angleška delavska stranka pri volitvah ostala v manjšini, bilo potvorjeno v tej ponarejevalnici.

Mehiška vlada zmaguje nad vstasi. Čete vstaskega generala Jezusa Aguirreja so v bitki poleg mesta Juanita položile orožje. General in njegov brat sta zbežala v gore, od koder skušata zbežati v Zedinjene države, a so jima vladne čete za petami. Poveljstvo nad vladnimi četami ima bivši predsednik republike Calles. Ostanki vstashev se zbirajo pri mestu Torreón, kjer jih namerava vlada prihodnje dni temeljito potolči.

Papež in njegov dvor imajo v vaticanski palači na razpolago 11.000 sob, od katerih jih je več kot polovico praznih. Kljub temu rabijo še več sob, zato je papeška uprava v novoustanovljenem »vaticanskem mestu« več sto strankam odpovedala stanovanja. Hišni posestniki imajo lahko mirno vest, nič več jih ne bo mučil greh trdosrčnosti. Kaj bi le rekel na to tisti prerok, ki je nekdanj tožil: »Ptičice imajo svoja gnezda, lisice imajo svoje luknje, sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil!«

Dijaški kravali v Španiji. Protij sedanjemu režimu v Španiji se dvigajo z vseh strani dežele vedno bolj energični protesti. Za vojaško revolto, ki, kakor vse kaže, še ni popolnoma udušena, sledi sedaj še dijaška. Vlada je namreč izdala naredbo, s katero se klerikalna bogoslovja postavlja na isto stopnjo kakor univerze. To je vzbudilo med akademskim dijaštvom vihar protestov ne samo v Madridu, ampak tudi po večini provincijalnih vseučilišč. V Madridu so dijaški v vseučiliški dvorani iztrgali neko rdečo zagrinjalo in ga kot rdečo zastavo izobesili raz strehe vseučilišča. Sklenili so prirejati vsak dan demonstracije po ulicah tako dolgo, dokler vlada te naredbe ne umakne. 13. t. m. se je nenadno zbralo zvečer ob 9. uri blizu 5000 dijakov na ulicah in so krenili proti vladni palači in vzklikali proti Primo de Riveri. Napadla jih je konjenica z golimi sabljami in jih veliko ranila. Koliko je mrtvih, se ne ve. Drugi dan so se demonstracije zopet obnovile.

Za zvezo socijalističnih juristov v Španiji. Začasni tajnik udruženja »Maeso« je sestavil listo vseh socijalističnih pravnikov Španije, ki jih je pozval na skupni kongres v Madrid z namenom, da se ustanovi močna organizacija socijalističnih juristov. Za njenega predsednika predlaga sodruga Fernanda de Los Rios.

Dr. Otmar Pirkmajer: Državljanstvo Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izdaja z razlago veljavnih določb. Maribor 1929. Komšijska prodaja Tiskovne zadruge v Ljubljani; 300 strani. Cena v celo platno vezani knjigi 80 Din; poština 2 Din. — V drugem zvezku Zbirke zakonov za upravno službo, ki je pravkar izšel, pričbuje dr. Otmar Pirkmajer Zakon o državljanstvu z razlago, uredbo za izvrševanje zakona, določbe mirovnihih pogodb, mednarodne konvencije, druge dosedanje zakonske določbe glede državljanstva, oziroma domovinstva in Zakon o manjšinah. Ta knjiga bo dragocen pripomoček ne le za one, ki bodo v uradovanju pristojni za izvesne posle po zakonu o državljanstvu, t. j. politične urade, občinske urade, notarije, župne urade, žandarmerijo, odvjetnike itd., marveč tudi za vse osebno interesirane. — Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, oziroma Mariboru.

Odhod v gledališče je kaj lahek, ako niste izmučeni — Pazite torej, da za pranje perila vzamete SCHICHT-ov »RADION«.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

RADION
pere sam

„Mi gremo lahko tudi v gledališče,“

pravi mlada gospa Mica. „Tudi takrat ko peremo, imamo časa, ker nam je težko opravilo pranja odvzel RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

Kultura.

Nova literatura. Casopis za kulturna pitanja. Pred nami leže prve tri številke te levo orijentirane in izborna urejevalne revije, ki se bori za intelektualni dvig jugoslovanskega proletarijata. Njeni sodružniki so mednarodno priznani proletarski pesniki in pisatelji vseh narodnosti (poleg drugih n. pr. Henry Barbusse, Maxim Gorki, Penait Istrati, Aleksandra Kollontaj, Egon Erwin Kisch, Upton Sinclair itd.). Revija pa prinaša poleg tega tudi prispevke iz vrst delavskih pisateljev. Revija topla pripratočano vsakomur, kdor se hoče temeljiteje seznaniti s sodobnim duhom in strujami v proletarski literaturi. Revija je tiskana v latinici, krasi pa jo mnoge slike iz proletarskega življenja in bede. Pred vsem opozarjamo na srce trgajoče slike Georga Grosza in čitateljem »Svobode« že znane Käthe Kollwitz. (»Nova literatura« izhaja mesečno v Beogradu, Cara Uroša 15. Letna naročnina 60 Din). — Talpa.

Culkovski:

Recenzentje.

Od vseh strani so vpili: Pili, Pili! Pili! Kje slovnica je, forma kje?! Kaj silis, kmet, med pesnike?! Pili jezik, da bo čist, predvsem naj forma, ti bo mar; dober bodi le stilist, saj misel je postranska stvar! Pa sem pilil, pilil, pilil, da mi ni nazadnje nič ostalo; vnaprej zato več nisem silil, da bi zaslužil si pohvalo. Zariavela pila naj gre k hudirju! Kdor povedati kaj ne ve, naj pili po svojem lepem okvirju, v katerem ni slike, zrcala ne! Mnog' kritik se mi zdi ko kokot, ki se oglaš začuden, ko je znesla kura jajce na pod: Kako?! Kako?! Kako?! V nevošljivosti svoji se jezi: Pa še ti?! Pa še ti?! Pa še ti?! Nazadnje prebrska kuri vsa tla: Ne velja! Ne velja! Ne velja! Na drobni glavi ima kokot prežlahno rožo, na zadnjici perjanico ponosno nese; ima sicer tudi on svoja jajca pod kožo, a nikdar nobenega ne iznese!

Vestnik „Svobode“.

Podružnica »Svobode« v Mariboru priredi prilikom prvomajske akademije gibalni recitacijski zbor »Osvobojenje« od Culkovskega, ki ga je dala v ta namen natisniti. Ker ga je še nekaj izvodov ostalo, ga podružnice, ki se zanj zanimajo, lahko naročajo po 2 Din za komad pri mariborski »Svobodi«. Je to po objavi Mile Klopčiča »Noč« v lanski »Podlipi« drugi poskus uvesti, te vrste umetnosti med našim delavstvom.

Za smeh.

Pismo bogu! Ubogi židovski emigrant iz Rusije je nujno denar. Kamor se je obrnil, povsod je imel smolo. Nazadnje je sklenil, da se obrne do boga in je napisal Jehovi pismo, v katerem ga prosi, naj mu pošlje 1000 rubljev.

To pismo je pismonoša vrغل proč.

Slučaj pa je hotel, da je to pismo našel član emigrantskega komiteja, ki ga je izročil odboru. Tam so se smejali nad naivnim prosilcem, vendar so sklenili, da mu pomorejo, ter so mu poslali sledeče pismo:

»Bog se je usmilil uboega emigranta, zato mu pošlja potom emigrantskega komiteja 250 rubljev.«

Ubogi žid je ves vesel sprejel nebeško pošiljsko in je sklenil zahvaliti se bogu ter mu je pisal:

»Veliki, vsemočni Jehova!

Prosim Te, ponovno oproščenja, da sem Te s svojim pismom nadlegoval in se Ti za Tvojo dobroto iz vsega srca zahvaljum. Vendar za slučaj, da mi nameravaš še poslati denarja, Te prosim, ne pošiljaj ga več potom emigrantskega komiteja, kajti od 1000 rubljev, ki si mi jih Ti poslal, so si obdržali kar 750 rubljev.«

Kdaj bo pomlad?

Janezek: »Kdaj bo prihodnje leto pomlad?«

Tonček: »Kadar bodo cvetlice začele cvesti.«

Janezek: »Ja figo. Kadar bo župnikova kuharica šla spet za tri tedne v Ljubljano.«

Če hočeš dobiti lepe knjige in poceni, postani član „CANKARJEVE družbe“!

Prav ima.

Katehet: »Kaj je tvoja dolžnost o Veliki noči?«

Učenec: »Da grem k spovedi.«

Katehet: »In prihodnje leto?«

Učenec: »Grem zopet k spovedi.«

Katehet: »In ko odrasteš in izstopiš iz šole?«

Učenec: »Potem mi ni treba več iti k spovedi.«

Kaj je proletarec? V šoli je učitelj razkladal učencem, da so vegetarci taki ljudje, ki nikoli mesa ne jedo. Malo Franico je to zelo zanimalo. Drugi dan sta šle s sosedovo Liziko v šolo. Lizikin oče je bil delavski zaupnik in k njemu so večkrat prihajali tovariši na pomenek. Tu je Lizika večkrat slišala besede, ki si jih ni znala raztolmačiti. Zato je vprašala Franico, če ve, kaj je to »proletarec?« Franica se je hitro spomnila, da je prejšnji dan nekaj sličnega slišala v šoli in je, ponosna na svoje znanje, odgovorila: »Pa še tega ne veš; proletarci so taki ljudje, ki nikoli mesa ne jedo!«

Maribor.

POZOR, ZAUPNIKI! Danes so prispeli iz Ljubljane bloki za »Cankarjevo družbo«. Glavno poverništvo za Maribor je v upravi naših listov in pri knjižničarju Delavske zbornice. — Zaupniki, pojdite takoj po bloke!

Proračunska seja mariborskega občinskega sveta.

Pozno, toda »gvišno«! Tudi naš Maribor ima svoj proračun, četudi so že trije meseci proračunskega leta pri kraju. Pa še sedaj ni šlo tako gladko, kajti izdatki naraščajo avtomatično od leta do leta, dasi tudi nekateri dohodki avtomatično rastejo, vendar ne v taki meri kot izdatki. Proračun je bil

sicer že baje sestavljen v novembru, pa se ga je moralo potem dalje časa piliti in »frizirati«, da bi bil končno sposoben za javno razpravo. Pa je prišel prevrat in prišle so nove direktive, glasom katerih bi ne smel občinski proračun izkazati večjih dohodkov niti izdatkov, kot so bili v minulemu letu. To je seveda nemogoča stvar. Kajti, namesto da išče mestna občina nad dva milijona kritja, bi morala dohodke še skritičiti, ki se avtomatično višajo.

Seja se je vršila v četrtek, dne 14. marca, ob 18. uri. Pred prehodom na dnevni red se je izvršila ceremonija zaprisege župana ter obč. svetovalec. V to svrhu je prišel g. veliki župan, ki je imel kratak nagovor, nakar je zaprisegel g. župana, nato pa župan ostale obč. svetovalec. Nato je župan podal še nekatera poročila, nakar se je prešlo na dnevni red, t. j. na razpravo o proračunu za leto 1929. Poročal je podžupan dr. Lipold, nakar se je vršila generalna razprava in kot prvi se je nglasil k besedi s. Grčar, ki je v daljšem govoru omenil vse hiše in pomanjkljivosti, s katerimi je ta proračun v zvezi, ki je mnogo premajhen, da bi približno odgovarjal vsestranskim potrebam našega mesta. Sodrug Grčar se je bavil zlasti s stanovanjskim vprašanjem, ki ne dela mestni upravi malo skrbi. Dasí je mestna občina v zadnjih letih zgradila sorazmerno mnogo stanovanj, vendar to zdaleka ne zadostuje, kajti mi smo tozadevno tam, kjer smo bili pred leti. Za s. Grčarjem je govoril g. obč. sv. Primer, ki je med drugim priznal, da je beda med širokimi ljudskimi sloji vedno večja, češ, konzum vina je napram prejšnjemu letu padel, medtem ko je porastel konzum žganja! Kljub temu je g. Primer in njegovi tovariši za odpravo stanovanjske zaščite in za zlato najemnine! — Nato se je prešlo v podrobno razpravo in so bile vse postavke brez spremembe sprejete kot je predlagal

Letna članarina za „Cankarjevo družbo“ znaša 20 Din. Za to dobiš jeseni štiri lepe knjige. —

finančni odsek. Pri poglavju ceste, ulice in trgi se je oglašil s. Bahum k besedi ter je obžaloval, da se to poglavje silno zanemarja, da je vsako leto komaj toliko postavljeno v proračun, da ne zadostuje niti za vzdrževanje, kaj šele za tlakovanje, oziroma asfaltiranje nekaterih mestnih ulic, dasi ima mesto znatne dohodke iz kaldrme. Iz tega fonda se bodo letos gradile večje stavbe za carinarnico, ki bodo sicer postale last mestne občine, vendar pa se vsled tega v dolednem času ne bo moglo iz tega fonda skoraj ničesar porabiti za ceste in ulice, kot se je n. pr. v Ljubljani in Zagrebu. Govornik je mnenja, da bi se izplačalo najeti večje posojilo ter urediti ceste, kar bi bilo v mnogih ozirih v korist mestnemu gospodarstvu in za prebivalstvo samo. Redni proračun izkazuje 14. 130.427 Din potrebcin — napram prejšnjemu 12.235.658 Din, torej za 1.904.769 Din več. Primanjkljaj znaša 189 tisoč 284 Din. V svrhu kritja se bo zvišalo: zemljarino za 100%, 20 odstotno zvišanje na zgradarino; zviša se občinska davščina: kanalska pristojbina za dva odstotka in bo znašala skupno 20, namesto dosedanjih 18 odstotkov. Končno se poviša tudi tržnina za 100 odstotkov. Ker se povišajo najemnine v novih občinskih hišah za skupno 82.000 dinarjev, kar se steka v gradbeni fond, so zastopniki delavstva zahtevali zgradbo ene večje stanovanjske hiše. Ta predlog je bil sprejet in se je postavilo v proračun 2 milijona 500.000 Din v to svrhu. Proračun je bil nato sprejet.

V zahvalo delavskim zastopnikom za njihovo lojalno zadržanje pa jim je buržuazija proti koncu seje pokazala zone, vsled česar so sodrugi napravili eksodus: Sodrug Grčar je stavil v imenu svojega kluba najmi predlog, da se sklene zahtevati podaljšanje stanovanjske zaščite preko prvega maja. Dr. Lipold pa je predlagal, da se naj ti predlog izroči odseku, češ, da ga je treba podrobno utemeljiti. Razume se, da so delavski zastopniki razumeli, kam pes tace molí, zlasti na silno kratak čas, da tedaj gre gospodi za zavlačevanje vsaj do tedaj, ko bo mogoče že v Beogradu odločitev padla. Bolj odkritosrčen je bil Nemeč Primer, ki je predlagal, da se zahteva ukinitvev zaščite. Pri glasovanju je buržuazija kom-

paktno glasovala za zavlačevalni Lipoidov predlog z izjemo gg. Wurzingerja, Turpeja in dr. Strunška. Celo »delavski« klerikalni zastopnik Aljančič se je čutil solidarnega s hišnimi posestniki. Zastopniki celavstva so nato korporativno zapustili sejo.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, dne 18. marca ob 8. uri zvečer predava naš dober znanec dr. N. Preobraženski iz ljubljanske univerze o zelo interesantni temi: »Novodobna ruska žena.« Pozivljamo posebno naš ženski svet, da se v velikem številu udeleži tega gotovo zelo zanimivega predavanja o njih severnih slovanskih sestrah, ki so imele pretrpeti vsled revolucije toliko strahot, toliko trpljenja.

V petek, dne 22. marca bo pa dana Mariborčanom spet lepa prilžnost, da se iz vsega srca prav nasmejejo. Alois Stadlmay, ki je žel lansko leto nepopisno odobravanje, ogromen smeh in prenapolnjeno dvorano, nas obišče in priredi »Veseli večer« s seveda popolnoma novim programom. — Predprodaja vstopnic od torka naprej pri ge. Zl. Brižnik in g. Höferju.

Ljudska univerza v Mariboru. Humorist Stadlmay v Mariboru! V petek, 22. marca, bo zopet večer veselja in velikega smeha! Predprodaja vstopnic od torka naprej pri ge. Zlati Brižnik in g. Höferju.

Vsem društvom priporočam, da si pred nakupom kakega dobitka za tombolo ogledajo mojo bogato zalogo koles, šivalnih strojev: Justin Gustinčič, meh. del. in trg., Maribor, Tattenbachova ulica 14, nasproti Narodnega doma.

Trbovlje.

Zahvala. Podpisani se lepo zahvaljujem za podporo, katero mi je nakazala zadruga »Delavski dom« v Trbovljah v znesku 300 dinarjev ob času moje dolgotrajne bolezni kot člana zadruge. Bila mi je v pomoč v moji stiski pri moji družini. Tako si lahko vsi delavci predstavljamo, da je edina zadruga, ki pomaga v slučaju bolezni ali smrti, naš »Delavski dom«. Zato podpirajmo naše zadruge, da jih dvignemo. To bi moral biti naš cilj v delavskem pokretu. — Marko Zolotar, Loka 350, Trbovlje.

MALA NAZNANILA.

Creppe de Chine
In foular svile od 58 Din naprej kakor tudi vsakovrstne druge svile v bogati zalogi po najnižjih cenah pri J. Trpljnu, Maribor, Glavni trg 17.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles čez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINCIC, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novó ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kovčeki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

1^a gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Tvornica štampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Produktivna zadruga mizarskih mojstrov

R. Z. Z. O. Z.

Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najtinejše izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Enkratna ponudba.

Vsako, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radiowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3,80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3,60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Nabirajte nove naročnike

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Vsem
Jožetom in Jožicam
želim vse najboljše k njihovemu imendani in se jim priporočam za obilen obisk. Restavracija „Vetrinjski dvor“, Maribor Hinko Kožič.

Tovarniška

zaloga perila

Radi tega izvanredno nizke cene pri bogati izbiri. Konfekcija, ovratnice, klobuki in vse druge modne potrebščine v veliki izbiri pri

J. KARNIČNIK,
Maribor, Glavni trg št. 11.

HALO!!!

Gospa Blisk, kam pa tako hitite s polomljenim otroškim vozičkom? In naložili ste še šivalni stroj in gramofon? Se morda selite? Ah, kaj še! V delavnico J. Gustinčiča v Tattenbachovo ulico 14, nasproti Narodnega doma peljem vse skupaj v popravilo. — Za lepe pomladanske dni moram imeti voziček popravljene, da bom lahko peljala svojega sinčka na sprehod. Ker imam mnogo šivanja, moram tudi šivalni stroj imeti v redu. Največjo silo imam pa za gramofon, ker se bliža Velika noč in radi bi se za praznike z godbo zabavali. Tudi vam in vsem štedljivim gospodinjam priporočam delavnico J. Gustinčiča za vsa tovrstna popravila, ker gotovo boste točno in poceni postreženi.

Pridobivajte naročnike za „Delavsko Politiko!“

HALO!!!

Eksportna hiša „LUNA“

Najcenejši nakup galanterije, vezene, otroških igračk ter pletenine dom. izdelka: otročje nogavice od Din 5.— naprej
damske „ „ 7.— „
moške nog. (sokni) „ „ 6.— „
vezene „ „ 1.— „
čipke „ „ 1.— „

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka! — Nadalje nudim: kravate, samovezane, svilenne trake, gumba, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonk. cenah.